

Specyfika audytu wewnętrznego projektów finansowanych ze środków unijnych na przykładzie Funduszu Pomerania Sp. z o.o. inicjatywy JEREMIE

Magdalena Balcer, Andrzej Rochewicz*

Streszczenie: *Cel* – Celem artykułu jest omówienie zasad i sposobów wykonywania czynności audytowych w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na przykładzie projektów realizowanych w ramach inicjatywy JEREMIE.

Metodologia badania – Opracowanie jest wynikiem przeglądu i analizy aktów prawnych, wytycznych i literatury określających specyficzne wymagania związane z realizacją projektów finansowanych z funduszy strukturalnych oraz audytu tych projektów. Metodą badawczą zastosowaną w artykule jest synteza zagadnień związanych z audytem wewnętrznym w różnych perspektywach działalności audytowej. Analiza ryzyka jest cechą wspólną w działalności audytowej oraz innych systemach zarządczych, na przykład zarządzaniu projektem.

Wynik – Opracowanie przedstawia najważniejsze wskazówki pozwalające na prawidłowe przeprowadzenie oraz udokumentowanie przeprowadzonych czynności audytowych. W artykule zaprezentowano sprawdzoną metodykę realizacji audytów wewnętrznych, uszczegółowioną o specyficzne kluczowe kryteria oceny projektów finansowanych środków unijnych. Przedstawiono również metody analizy ryzyka w ramach realizowanych projektów.

Oryginalność/wartość – Wyjaśniono specyfikę audytu projektów finansowanych ze środków unijnych.

Słowa kluczowe: audyt wewnętrzny, projekty finansowane z funduszy unijnych, Fundusz Pomerania, inicjatywa JEREMIE

Wprowadzenie

Polska stała się pełnoprawnym beneficjentem dotacji przeznaczonych dla restrukturyzacji i modernizacji krajów Wspólnoty wraz z przyjęciem do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku. Zapotrzebowanie na środki unijne w Polsce jest bardzo duże. Jednak ich wykorzystanie obwarowane jest pewnymi przepisami i wytycznymi. Aby pozyskać, wdrożyć i rozliczyć projekt współfinansowany ze środków Unii, muszą się w nim znaleźć stałe elementy składowe, w tym faza kontrolna w formie audytu zewnętrznego bądź audytu wewnętrznego.

* mgr Magdalena Balcer, Asystentka Kierownika Projektu (PRINCE2), e-mail: m.balcer@zrfpk.pl; mgr Andrzej Rochewicz, Auditor Wewnętrzny, Kierownik Projektu (IPMA-D, PRINCE2), Administrator Bezpieczeństwa Informacji, e-mail: andrzejrochewicz@wp.pl.

Przeprowadzenie audytu projektu współfinansowanego ze środków wspólnotowych jest jednym z elementów wdrażania funduszy unijnych w Polsce. Audyt środków unijnych obejmuje instytucje na różnym poziomie zarządzania i wdrażania programów operacyjnych oraz beneficjentów tych programów. Działania na każdym z tych poziomów mają swoją specyfikę.

1. Rola Funduszu Pomerania w realizacji projektów z inicjatywy JEREMIE

Do 2010 roku mikro, małe oraz średnie przedsiębiorstwa znajdowały się w trudnej sytuacji oraz miały ograniczony dostęp do funduszy pochodzących ze środków unijnego wsparcia, a które były przeznaczone na rozwój. Zmiana nastąpiła po uruchomieniu Inicjatywy Wspólnotowej JEREMIE. Za pieniądze pochodzące z Unii Europejskiej zostały powołane fundusze pożyczkowe oraz poręczeniowe, które stanowią wsparcie dla firm starających się o kredyt bankowy. Inicjatywa JEREMIE, której nazwa wywodzi się od angielskiego Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises, odeszła od uruchamiania tradycyjnego dotacyjnego modelu wsparcia przedsiębiorstw na rzecz odnawialnych instrumentów finansowych, jakimi są niskooprocentowane kredyty, pożyczki oraz poręczenia. Celem projektu jest pomoc firmom sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw znajdującym się we wstępnej fazie rozwoju. Fundusze kierowane są do przedsiębiorstw, które ze względu na brak historii kredytowej bądź niewystarczającej liczby zabezpieczeń nie mają możliwości otrzymania wsparcia finansowego (Brzezińska, 2013, s. 109–110). Ponadto JEREMIE zapewnia pomoc podmiotom rozpoczynającym działalność gospodarczą – start-upom. Tak więc inicjatywa jest skierowana do firm, które przede wszystkim (<http://jeremie.zrfrpk.pl/strefa-dla-przedsiębiorcy/poreczenia-w-ramach-jeremie>):

- rozpoczynają działalność – start-upy,
- nie posiadają historii kredytowej,
- nie posiadają zabezpieczeń o wystarczającej wartości.

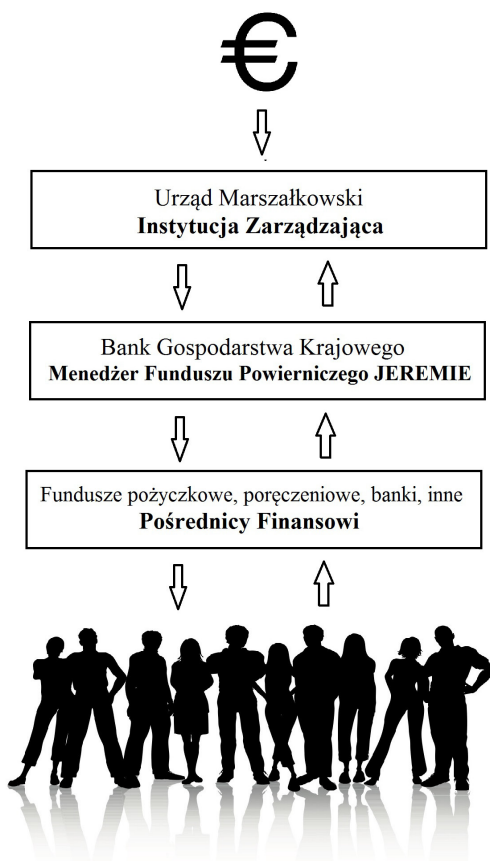
Istota inicjatywy polegała na założeniu Funduszu Powierniczego, który rozbudowałby wachlarz instrumentów finansowanych poprzez mechanizm odnawialny, a nie dotacyjny, jak to miało miejsce wcześniej. JEREMIE jest mechanizmem odnawialnym, gdzie wydatkowane środki wracają i są inwestowane ponownie. Daje to możliwość zabezpieczenia kapitału na inwestycje wśród większej liczby firm z sektora MŚP, które nie mają dostępu do produktów oferowanych przez banki (<http://jeremie.zrfrpk.pl/strefa-dla-przedsiębiorcy/>). Kredyty, pożyczki oraz poręczenia w ramach inicjatywy JEREMIE mogą być przeznaczone na finansowanie oraz rozszerzanie działalności gospodarczej, w tym między innymi na:

- a) wdrażanie nowych rozwiązań technicznych bądź technologicznych;
- b) zakup wyposażenia w maszyny, urządzenia, aparaty, w tym także zakup środków transportu bezpośrednio związanych z celem realizowanego przedsięwzięcia;
- c) budowę instalacji oraz urządzeń, które sprzyjają oszczędności surowców i energii;
- d) informatyzację;
- e) dostosowanie przedsiębiorstwa do norm i standardów krajowych i unijnych;

- f) tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy;
- g) inne cele gospodarcze, które przyczyniają się do rozwoju przedsiębiorstwa.

Do głównych korzyści, jakie płyną ze wsparcia w ramach JEREMIE dla przedsiębiorców z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, należy zwiększenie dostępu do finansowania zewnętrznego, korzystniejsze warunki finansowania, zwiększenie konkurencyjności, możliwość sfinansowania nowych inwestycji oraz wdrożenia nowych rozwiązań technicznych i technologicznych.

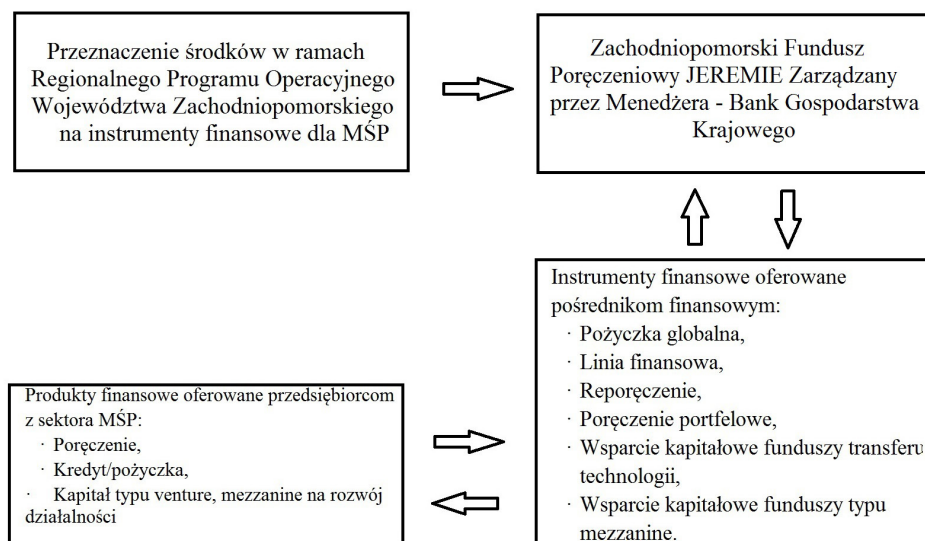
W Polsce inicjatywa JEREMIE jest realizowana na poziomie regionalnym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Dla województwa zachodniopomorskiego jest to Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013. Na rysunku 1 przedstawiono istotę funkcjonowania inicjatywy JEREMIE (<http://www.jeremie.com.pl/zachodniopomorskie/jak-to-dziala/>).

Rysunek 1. Funkcjonowanie inicjatywy JEREMIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.jeremie.com.pl/zachodniopomorskie/jak-to-dziala/>.

Instytucją Zarządzającą RPO jest Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, który przeznaczają środki na wsparcie dla przedsiębiorców. Przekazana kwota jest zarządzana przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), który pełni rolę Menedżera Funduszy Powierniczych JEREMIE. Zadaniem BGK jest uruchomienie zwrotnego wsparcia dla Pośredników Finansowych, czyli funduszy pożyczkowych, funduszy poręczeńowych, banków i innych instytucji finansowych, które bezpośrednio udzielają wsparcia przedsiębiorcom z sektora MŚP.

Rysunek 2. Funkcjonowanie Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://jeremie.zrfpk.pl/strefa-dla-przedsiębiorcy/informacje-o-projekcie-jeremie>.

Fundusz Pomerania Sp. z o.o. powstał z inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego i Koszalińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w czerwcu 2002 roku w celu rozwoju i wsparcia przedsiębiorców z sektora MŚP. Fundusz zajmuje się obsługą i finansowaniem firm w województwie zachodniopomorskim. Oferta funduszu obejmuje obsługę firm pod względem finansowym i doradczym. Fundusz udziela poręczeń kredytów, leasingów i wadów, co stanowi jego źródło przychodu. We współpracy z partnerami zapewnia możliwość przygotowania biznesplanu, napisanie wniosku o wsparcie unijne, opracowanie montażu finansowego oraz zapewnienie środków potrzebnych na inwestycje. Fundusz Pomerania jest pośrednikiem finansowym o charakterze non profit inicjatywy JEREMIE od IV kwartału 2010 roku, co stanowi jego wiodącą działalność. Obecnie Fundusz realizuje już szóstą edycję programu JEREMIE. W ramach JEREMIE Fundusz Pomerania udzielił wsparcia już 1409 przedsiębiorcom (stan na koniec 2015 roku), z czego 132 to tak zwane start-upy (<http://jeremie.zrfpk.pl/>).

2. Cel i znaczenie audytu projektów finansowanych ze środków unijnych

Audyt wewnętrzny polega na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie procesów zarządzania ryzykiem, kontroli i ładu organizacyjnego i przyczynia się do poprawy ich działania. Pomaga organizacji osiągnąć cele, dostarczając zapewnienia o skuteczności tych procesów, jak również poprzez doradztwo (Stowarzyszenie Audytorów Wewnętrznych IIA Polska). Audyt projektów finansowanych z funduszy unijnych jest natomiast niezależną i obiektywną działalnością, której celem jest uzyskanie racjonalnego zapewnienia, że projekty finansowane z funduszy unijnych są realizowane zgodnie z obowiązującymi w jednostce procedurami, w szczególności procedurą zarządzania projektami, instrukcją obiegu dokumentów finansowo-księgowych, procedurą udzielania zamówień publicznych oraz oceną funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

BGK jako Instytucja Zarządzająca Zachodniopomorskim Funduszem Powierniczym JEREMIE nie określiła obowiązku przeprowadzania audytu u Pośredników Finansowych. Należy jednak doszukiwać się zalet wynikających z przeprowadzenia audytu projektów finansowanych ze środków unijnych. Głównym celem audytu projektów finansowanych ze środków unijnych jest zebranie dowodów w celu potwierdzenia zgodności realizacji projektu z umową i wnioskiem o dofinansowanie projektu. Audyt wewnętrzny ma dostarczyć informacji o tym, czy poniesione w ramach projektu wydatki są kwalifikowane, a projekt jest realizowany zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie. Audyt projektów kończy się sporządzeniem raportu oraz wydaniem opinii (Wojdylak-Sputkowska, Sputkowski, 2009, s. 9). Audytor wewnętrzny, przeprowadzając ocenę zgodności umowy o dofinansowanie projektu oraz kwalifikowalności wydatków, powinien skoncentrować się przede wszystkim na (Wojdylak-Sputkowska, Sputkowski, 2009, s. 9–10.):

- a) ocenie dokumentacji projektowej;
- b) weryfikacji, czy działania, które zostały uwzględnione we wniosku o dofinansowanie realizacji projektu, zostały rzeczywiście podjęte;
- c) weryfikacji, czy wskazane w dokumentach wydatki zostały faktycznie poniesione;
- d) ocenie kwalifikowalności poniesionych wydatków, sposobu ich dokumentowania oraz zgodności kwot, które wynikają z wniosków o płatność;
- e) analizie wiarygodności przekazywanych sprawozdań z realizacji projektu;
- f) ocenie sposobu monitorowania projektu, raportowania o postępach wdrażania projektu, dotrzymania harmonogramu realizacji zadań projektu oraz zasad, które dotyczą promocji i reklamy projektu;
- g) weryfikacji sposobu archiwizacji dokumentów w celu oceny zgodności przedłożonego wniosku o płatność do poszczególnych faktur;
- h) weryfikacji poprawności procedur udzielania pomocy publicznej;
- i) analizie wdrożenia zaleceń przeprowadzonych kontroli i audytów oraz ocenie zastosowanych zaleceń.

3. Rola audytu wewnętrznego w ocenie realizacji projektów finansowanych z funduszy unijnych

Przedsiębiorstwa, które przy realizacji projektów korzystały z dofinansowania z programów unijnych, powinny pamiętać o tym, że istotnym narzędziem przyczyniającym się do poprawnego rozliczenia tego wsparcia finansowanego jest audyt wewnętrzny.

Z podobnego założenia wychodzą instytucje przekazujące dotację lub uruchamiające odnawialne instrumenty finansowe, traktujące czynności audytowe jako swego rodzaju zabezpieczenie, którego wymagają.

Beneficjenci środków strukturalnych mogą mieć do czynienia z kilkoma rodzajami audytu. W przypadku Funduszu Pomerania z uwagi na uwarunkowania określające funkcjonowanie Funduszu w strukturze programu JEREMIE można rozróżnić trzy perspektywy działalności audytowej związanej z realizacją projektów finansowanych ze środków unijnych.

Pierwszą perspektywą jest perspektywa, gdy beneficjent stanowi jeden z elementów wdrażania konkretnego programu, w ramach którego może zostać poddany audytowi. Z perspektywy Funduszu Pomerania jest to audyt zewnętrzny, przez który należy rozumieć czynności kontrolne realizowane przez służby Menedżera Funduszu Powierniczego JEREMIE (BGK) w stosunku do Pośredników Finansowych występujących w roli pośredniego beneficjenta, w tym właśnie Funduszu Pomerania.

Drugą perspektywą jest spojrzenie na wdrażanie konkretnego projektu jako na odrębny przedmiot audytu. W przypadku projektów realizowanych przez Fundusz w ramach inicjatywy JEREMIE należy przez to rozumieć czynności audytowe realizowane przez Fundusz Pomerania w stosunku do przedsiębiorców będących ostatecznymi beneficjentami wsparcia finansowego w ramach inicjatywy JEREMIE (audyt zewnętrzny z perspektywy ostatecznego beneficjenta). Czynności realizowane są w ramach etapu realizacji danego projektu przez upoważnionych pracowników Funduszu.

Trzecią perspektywą jest audyt rozumiany jako czynności realizowane w ramach audytu wewnętrznego Funduszu Pomerania, wykonywane przez zatrudnionego audytora wewnętrznego lub przez usługodawcę zewnętrznego realizującego działania zapewniające i doradcze, mające na celu usprawnianie działalności jednostki, a więc zapewnienie prawidłowej realizacji procesu zarządzania projektem (proces zarządzania projektem zakłada m.in. wykonywanie audytów u ostatecznych beneficjentów).

Celem działań audytora wewnętrznego jest wspieranie kierownika jednostki przez systematyczną, niezależną i obiektywną ocenę adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej (Brzezińska, 2013, s. 17).

Rola audytu wewnętrznego w ocenie realizacji projektów finansowanych z funduszy unijnych polega między innymi na ocenie systemu kontroli zarządczej, w tym zgodności czynności kontrolnych wykonywanych przez poszczególnych pracowników, z zasadami i procedurami dotyczącymi realizacji projektów. Dzięki temu możliwe jest ustalenie, czy koncepcja systemu kontroli zarządczej jest zgodna z obowiązującymi przepisami i zapewnia skuteczne jej funkcjonowanie w jednostce.

W przypadku Funduszu Pomerania audyt wewnętrzny ocenia zarówno prawidłowość działania Funduszu z perspektywy zgodności z procedurami wewnętrznymi, zgodność z wszystkimi wytycznymi regulującymi działalność projektową w ramach inicjatywy JEREMIE, jak i zgodność z przepisami będącymi podstawą wytycznych.

4. Zakres audytu wewnętrznego projektów finansowanych ze środków unijnych

Szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego oraz przekazywania informacji o pracy i wynikach audytu wewnętrznego określa Rozporządzenie (2015), wskazując:

- a) sposób sporządzania oraz elementy rocznego planu audytu wewnętrznego;
- b) sposób dokumentowania przebiegu oraz wyników audytu wewnętrznego;
- c) sposób sporządzania oraz elementy wyników audytu wewnętrznego;
- d) sposób sporządzania oraz elementy sprawozdania z wykonania planu audytu;
- e) tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego zleconego, o którym mowa w art. 292 ust. 1 pkt 1 i art. 293 ustawy z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
- f) tryb przeprowadzania oceny prowadzenia audytu wewnętrznego, o której mowa w art. 292 ust. 1 pkt 2 i art. 294 ww. ustawy.

Zakres audytu projektów finansowanych ze środków unijnych obejmuje między innymi:

- ocenę gotowości organizacyjnej beneficjenta,
- audyt finansowy,
- audyt realizacji projektu,
- wizytę na miejscu realizacji inwestycji,
- ocenę prawidłowości i rzetelności prowadzenia i archiwizowania dokumentacji,
- sprawdzenie zgodności projektu z politykami wspólnotowymi,
- sprawdzenie wdrożenia zaleceń pokontrolnych,
- analizę powodzenia projektu.

W audycie projektów finansowanych z funduszy strukturalnych badaniom audytowym poddaje się następujące procesy (Wojdyłak-Sputkowska, Sputkowski, 2009, s. 15):

- a) stopień realizacji projektu – produkty, rezultaty, cele;
- b) sposób realizacji projektu – zgodność z wnioskiem o dofinansowanie, umową dofinansowania, dokumentami programowymi;
- c) kompletność dokumentacji projektu;
- d) poprawność i transparentność wyboru realizatorów robót/usług, dostawców (postępowania przetargowe), beneficjentów ostatecznych;
- e) fizyczną realizację robót, zakupów, usług (w terenie);
- f) wysokość wynagrodzenia realizatorów robót/usług, dostawców w stosunku do cen rynkowych;
- g) sprawozdawczość – zgodność zapisów sprawozdań ze stanem rzeczywistym;
- h) realizację obowiązków z zakresu informacji i promocji.

Od strony dokumentacyjnej obszary poddane audytowi wewnętrznemu wiążą się z następującymi dokumentami:

- a) regulaminy organizacyjne, dokumenty w zakresie polityki kadrowej i szkoleniowej;
- b) instrukcje obiegu dokumentów księgowych/przepływów finansowych;
- c) instrukcje kancelaryjne, zasady archiwizacji;
- d) procedury przetargowe i procedury kontroli;
- e) procedury związane z informatyzacją;
- f) opisy systemów zarządzania i kontroli (w tym z zakresu zarządzania projektami i szczegółowe wytyczne odnoszące się do konkretnych projektów);
- g) inne dokumenty związane z zarządzaniem i funkcjonowaniem jednostki (organizacji).

W przypadku programów i projektów finansowanych ze środków unijnych sposobem dokumentowania procesu zarządzania projektem jest ścieżka audytu, która zakłada bardzo wyraźny podział obowiązków i odpowiedzialności. W celu uzyskania zapewnienia, że ścieżka audytu spełni swoje zadanie, powinna ona zawierać następujące elementy (Wojdylak-Sputkowska, Sputkowski, 2009, s. 16):

- przepływy finansowe,
- przepływy informacji,
- przepływy dokumentów,
- zasady kontroli.

5. Analiza ryzyka w audycie projektu finansowanego ze środków unijnych

Zasadniczym elementem przeprowadzania audytu wewnętrznego jest analiza ryzyka. Należy przez to rozumieć zdiagnozowanie czynników, które mogą mieć negatywny wpływ na realizację projektu, oraz ich hierarchizację. Dzięki temu działaniu uzyskiwane są informacje o tym, które czynniki można zignorować (tzw. dopuszczalny poziom ryzyka), które można wyeliminować, a którymi należy zarządzać. Identyfikacja podstawowych czynników ryzyka ma kluczowe znaczenie w procesie planowania zadania audytowego.

Specyfika audytu projektów finansowanych ze środków unijnych sprawia, że zagadnienie analizy ryzyka jest rozpatrywane z perspektywy analizy ryzyka przeprowadzanej w ramach zadania audytowego, analizy ryzyka związanego z zarządzaniem danym projektem, jak również analizy zarządzania ryzykiem w ramach oceny funkcjonowania systemu kontroli zarządczej w jednostce.

Z projektami związane jest zwykle większe ryzyko niż z ustabilizowanymi działaniami operacyjnymi. Aby zarządzanie w tej kwestii było skuteczne, powinno być oparte na systematycznie stosowanych zasadach identyfikacji i oceny ryzyka (zagrożeń/szans), a następnie planowanych i wdrożonych reakcjach na ryzyko (Materiały szkoleniowe – Zarządzanie projektami PRINCE2). Wobec powyższego celem audytu projektów finansowanych ze środków unijnych jest między innymi ocena prawidłowości zarządzania ryzykiem w ramach realizowanego projektu.

W analizie ryzyka związanego z zarządzaniem projektem powinny być uwzględnione następujące pytania (Wysocki, 2013, s. 125):

- Jakie rodzaje ryzyka mogą wystąpić w projekcie?
- Jakie jest prawdopodobieństwo straty wynikającej z ryzyka?
- Jaka jest przewidywana wielkość straty w ujęciu pieniężnym?
- Jakie straty są przewidywane w przypadku najgorszego scenariusza?
- Jakie są inne metody realizacji projektu?
- Jak można ograniczyć lub wyeliminować potencjalne straty?
- Czy inne metody realizacji projektu wiążą się z innym poziomem ryzyka?

Analiza ryzyka powinna mieć indywidualny charakter dla każdego projektu, jednak wyróżnia się pewną grupę czynników ryzyka o charakterze ogólnym, takich jak (Wojdylak-Sputkowska, Sputkowski, 2009, s. 16):

- zbyt wiele poziomów w strukturze zarządzania projektem,
- doświadczenie beneficjenta we wdrażaniu projektów,
- kwalifikacje pracowników (wiedza, doświadczenie, umiejętności),
- rotacja kadry (odpływ doświadczonych pracowników),
- potencjał finansowy i płynność finansowa beneficjenta,
- istnienie wewnętrznych systemów zarządzania i kontroli u beneficjenta,
- zmiany w uwarunkowaniach zewnętrznych (prawnych, rynkowych, społecznych),
- zmiany organizacyjne u beneficjenta,
- zaplecze sprzętowe (wyposażenie, sprzęt komputerowy),
- kultura organizacji,
- udział podmiotów zewnętrznych w realizacji projektu (np. podwykonawcy),
- wyniki dotychczasowych audytów, kontroli itp.

Podczas planowania zadania audytowego należy dążyć do wytypowania w pierwszej kolejności tych obszarów, dla których ryzyko jest ocenione jako najwyższe.

Uwagi końcowe

Audyt wewnętrzny projektów finansowanych ze środków unijnych stanowi narzędzie umożliwiające dokonanie obiektywnej oceny prawidłowości realizacji projektu, a przede wszystkim zgodności realizacji projektu z umową i wnioskiem o dofinansowanie projektu oraz obowiązującymi przepisami i wytycznymi.

Dzięki dokonaniu oceny w ramach czynności wewnętrznych wyniki audytów umożliwiają doskonalenie działalności operacyjnej organizacji, zapobiegając negatywnym skutkom wynikającym z kontroli zewnętrznych lub skutkom materializacji niezidentyfikowanych rodzajów ryzyka z powodu nieprawidłowego zarządzania projektami.

Literatura

- Brzezińska, H. (2013). *Kontrola zarządcza menadżerów funduszy powierniczych na przykładzie Banku Gospodarstwa Krajowego pełniącego funkcję Menadżera Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE*. W: K. Winiarska (red.), *Kontrola zarządcza oraz audyt wewnętrzny w teorii i praktyce* (s. 109–111). Szczecin: Wyd. Naukowe US.
- funduszpomerania.pl (15.06.2016).
- jeremie.com.pl (15.06.2016).
- jeremie.zrfpk.pl (15.06.2016).
- Materiały szkoleniowe – Zarządzanie projektami PRINCE2.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 4.09.2015 w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu. Dz.U. poz. 1480.
- Stowarzyszenie Audytorów Wewnętrznych IIA Polska, *Definicja audytu wewnętrznego, Kodeks etyki oraz Międzynarodowe standardy profesjonalnej praktyki zawodowej audytu wewnętrznego*.
- Wytyczne Menadżera Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE.
- Wojdylak-Sputkowska, Z., Sputkowski, A.J. (2009). *Audyt projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej*. Gdańsk: ODDK.
- Wysocki, R.K. (2013). *Efektywne zarządzanie projektami. Tradycyjne, zwinne, ekstremalne*. Gliwice: Helion.

SPECIFIC NATURE OF INTERNAL AUDIT OF PROJECTS FUNDED FROM EU FUNDS WITH EXAMPLE OF THE FUND POMERANIA SP. Z O.O.

Abstract: *Purpose* – Ensuring proper functioning of the project management process in the organization participating in projects funded by the EU is a real challenge today. Projects realized within structural funds are subjected to numerous regulations and guidelines. The aim of this study was to analyse principles and methods of audit work in projects co-financed by the European Union, for example projects implemented under the JEREMIE initiative.

Research methodology – This work is a result of research based on a review and analysis of legal acts, guidelines and literature defining specific requirements connected with implementation of projects financed from structural funds and audits of these projects, as well as broad-based internal audit. In addition, a test method used in the work is a synthesis of issues related to internal audit in various perspectives of audit activities, indicating a risk analysis as a common feature in both audit activities and other management systems such as project management.

Result – The paper presents best practices for conducting and documenting all activities performed within an audit in a proper way as well as proven methodology for implementing internal audit elaborated on specific key criteria for evaluation of projects financed from EU funds. The final part of the paper presents issues related to conducting risk analysis within audit as well as framework of realised projects.

Originality/value – Due to the work benefits of using internal audit within organisations were presented and specification of audit of projects financed from EU funds was explained.

Keywords: internal audit, projects financed from EU funds, Pomeranian Fund, JEREMIE initiative

Cytowanie

Balcer, M., Rochewicz, A. (2016). Specyfika audytu wewnętrznego projektów finansowanych ze środków unijnych na przykładzie Funduszu Pomerania Sp. z o.o. inicjatywy JEREMIE. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 6/1 (84), 163–172. DOI: 10.18276/frfu.2016.84/1-14.